

GARİP AKIMI (I. YENİ)

Garipçiler: Orhan Veli, Melih Cevdet Anday, Oktay Rifat Horozcu'nun oluşturduğu bir topluluktur. 1941 yılında Orhan Veli, Oktay Rıfat, Melih Cevdet “Garip” adlı ortak bir kitap yayımladılar. Şiirle ilgili görüşlerini bu yapıtın ön sözünde açıkladılar. Bu ön sözde yerleşik şiir anlayışına meydan okuduklarını açıkladılar.

Garip Akımının (İkinci Yenicilerin) Özellikleri

- Şiirde o güne kadar işlenmedik konuları ele aldılar.
- İşledikleri konular günlük hayattan sıradan insanların problemleri, yaşama sevinci ve hayattaki bazı garipliklerdir.
- Halk deyişlerinden yararlanmışlar, toplumsal yergiye yer vermişlerdir.
- Şiirde anlaşılmazlık dışlanmış ve anlam, şiirin en önemli niteliği olarak öne çıkarılmıştır. “Şiir, bir bütün hususiyeti edasında olan bir söz sanatıdır ve her şeyden önce manadan ibarettir.”
- İlk çağlarda “İkinci dizenin daha kolay hatırlanması için bir araç olarak kullanıldığına inandıkları ölçü ve uyağı şiirden dışlamış. “Hece ölçüsü de aruz ölçüsü de gereksizdir.” felsefesini ilke edinmişlerdir. Serbest şiir benimsenmiştir.
- Şiirde “tarihinin aç gözünü doyurmuş olan edebi sanatlara” artık gerek olmadığını savunmuşlardır. Onlara göre her türlü söz ve anlatım sanat bırakılmalıdır.
- Sürrealizm etkilenen sanatçılar bilinçaltı, düşler ve çocukluk heyecanları gibi konuları sık kullanmışlardır. Kuralsızlığı kural edinmişlerdir.
- Şairanelikten kaçınmışlar, günlük konuşma dilini (sade bir dili) kullanmışlardır.
- Şiirin müzik, resim gibi sanatlarla olan ilişkisine son vermişlerdir.
- İroni ve mizah Garipçilerin ayırıcı özelliklerindendir.
- “Şiir duyguya değil, akla seslenmelidir” görüşünü benimseyen sanatçılar, şiirin bütün geleneklerden uzaklaşması gerektiğini ifade etmişlerdir.
- “Yaşama sevincini dile getirmişlerdir.
- Şiirde toplumsal aksaklıkları eleştirmişlerdir.
- Edebiyat eleştirmenlerinin değişik yorumlarına uğrayan Garip akımını Nurullah Ataç ve Sabahattin Eyüboğlu desteklemiş, Ahmet Hamdi Tanpınar ise şiirden uzaklaşma saymıştır.
- Şiirde her türlü kurala ve belirli kalıplara karşı çıkmışlardır

ORHAN VELİ KANIK (1914 - 1950)

Türk şiirinde iki arkadaşıyla birlikte büyük bir atılım yapmış, yeni bir anlayışın öncüsü olmuştur.

1941'de arkadaşlarıyla birlikte yayımladıkları *Garip* adlı şiir kitabı ve yazdığı önsöz, Türk şiirinde günden güne donmuş olan eski değerleri yıkmış, şiire başka bir açıdan bakılmasını sağlamıştır.

La Fontaine' den fabl çevirileri yapmıştır

Eserleri:

Şiir: *Garip, Vazgeçemediğim, Destan Gibi, Yenisi, Karşı*

Nesirleri: *Sanat ve Edebiyatımız, Bindığımız Dal*

OKTAY RİFAT HOROZCU (1914 - 1988)

Garip akımının temsilcilerindendir.

Başlangıçta, yeni bir hava içinde, güçlü aşk şiirleri; toplumcu sanat ilkesinden hareketle halk deyimi ve söyleyişlerinden masal ve tekerlemelerden faydalananarak başarılı taşlamalar; sosyal şiirler yazdı.

Perçemli Sokak adlı kitabıyla birlikte şiir anlayışında büyük değişiklik olmuş II. Yeni şiirine kaymıştır.

Eserleri:

*Şiir: Yaşayıp Ölmek, Aşk ve Avarelik
Üzerine Şiirler, Güzelleme, Karga
İle Tilki, Aşk Merdiveni, Denize
Doğru Konuşma, Dilsiz ve Çıplak,
Koca Bir Yaz*

MELİH CEVDET ANDAY (1915 - 2002)

Garip akımının temsilcilerindendir.

Şiirlerinde toplumsal gerçekliği inceler.

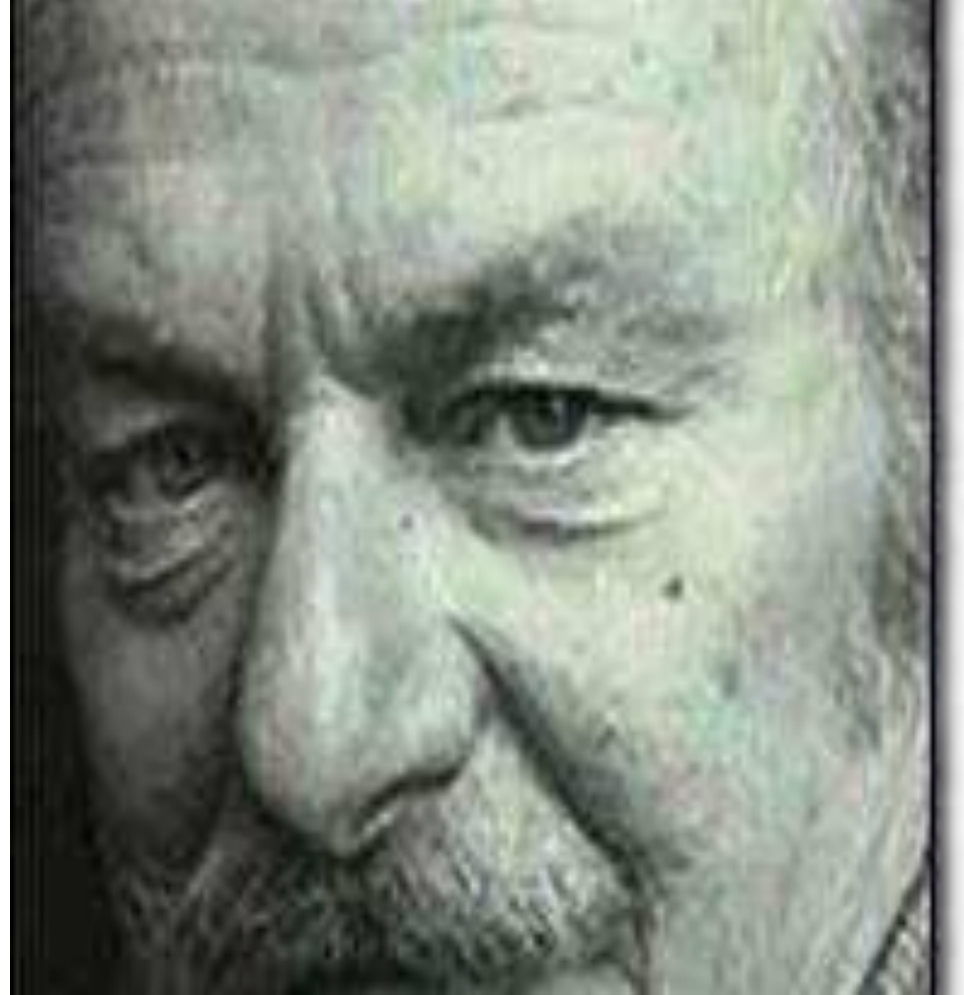
Daha sonra ilk şiirlerindeki romantizmden sıyrılarak duygulardan çok aklın egemenliğine, güzel günlerin özlemine bırakır.

Söz oyunlarında arınmış yalın bir dil vardır. Düz yazılarında ise yoğun bir düşünce, şiirsel, esprili, özlü bir dil vardır.

Fıkra, makale, gezi, roman, tiyatro ve şiir yazmıştır. Çevirilerde yapmıştır.

Eserleri:

Şiir: *Garip, Rahatı Kaçan Ağaç, Telgraf name, Yan yana*

ANLATAMIYORUM

Ađlasam sesimi duyar mısınız,
Mısralarımda;
Dokunabilir misiniz,
Gözyaşlarıma, ellerinizle?
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.
Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

Orhan VELİ